

نظام معرفتی (ش.ش/جا.ش.معرفت، علم تعلیم و تربیت)

نظام معرفتی در یک بومسازه عبارت است از: مجموعه علمی که در پیوست با کم و کیف، تنوع علوم شایع و رایج، پارادایم‌های غالب، رویکردهای متنوع و رکود و زایایی آن، توصیف و بازشناخته می‌شود. عنصر جغرافیا و دوره زمانی نیز می‌تواند در توصیف و تمییز یک نظام معرفتی، کارساز باشد. فیلسوفان علم، جامعه‌شناسان و عالمان علوم تعلیم و تربیت و نیز مدیران آموزش و پرورش نگران این موضوع اند.

1. یک نظام معرفتی را باید بر زمینه یک بومسازه معرفتی بازشناسی کرد. بومسازه معرفتی یک حوزه علمی و فکری است که با مشخصه‌های زمانی، مکانی، مکتبی، بافتاری، کم و کیف علوم و... از سایر حوزه‌های علمی متمایز می‌شود. مثلاً کل حوزه فکری و علمی در ایران، یک بومسازه است که می‌تواند توسط «مشخصه ایران زمین» (مثلاً در زمان حال) از حوزه تفکر در اروپا یا... متمایز شود. همچنین می‌توان یک بومسازه را بطور پویا و دینامیک در طول زمان بررسی کرد و ادوار مختلف آن را در همان جا داد و بررسی کرد (مثلاً بومسازه حوزه‌های علمی در دوپست سال اخیر)
2. «نظام، عبارت است از مجموعه مؤلفه‌های همسنخ که در تعامل با هم، هدفی را پی می‌گیرند.» مطابق تعریف، نظام معرفتی، از مؤلفه‌هایی تشکیل می‌شود که سنخاً از «جنس معرفت» هستند و در تعامل و پیوستگی با هم در بومسازه حوزه، شیوع و جریان دارند. چنانکه نظام آموزشی، از مؤلفه‌هایی که از «جنس آموزش» و مواد درسی، شیوه‌ها و سیستم‌های آن است، تشکیل شده و...
3. خود نظام‌ها در پیوست همکنشی شدید هستند و گویی درهم مداخل و در هم گداخته‌اند. نظام معرفتی از نظام آموزشی، جان می‌گیرد و نظام آموزشی، خود برآمده از نظام معرفتی است.
4. پدیده‌های انسانی عمده‌تاً این‌طور هستند و در هم تنیدگی موضوعات و مسائل آن، بخشی از دشواری تحلیل آن است.

پیوندهای وابسته

- نظام آموزشی
- نظام معیشتی
- نظام رسانه ای و تبلیغی ترویجی

▪ نظام

▪ سپهر معرفت